

SVOBODNA SLOVENIJA

ESLOVENIA LIBRE

ASO (LETO) XXIV. (18)
No. (št.) 19

BUENOS AIRES
13. maja 1965

Dvajset let po koncu druge svetovne vojne

Nikdar v zgodovini človeštva niso demokratične velesile storile tako težkih napak, kakor pred dvajsetimi leti, med in ob koncu druge svetovne vojne. Nikdar v zgodovini človeštva se namreč še ni bil tako silovit boj med idejami, ki jim je središče človek v svojem dostojanstvu in idejami, ki zavračajo človeka z materijo. Pred dvajsetimi leti sta bila poražena nacizem in fašizem, po zaslugi zmagovalcev pa je okrepljen vstal komunizem, najhujše zlo dvajsetega stoletja.

Državniki in narodi na obeh straneh železne zavese so se spominjali te tragične obletnice. Drugačne oznake ne zasluži za milijone ljudi, ki so padli v verige hlapčevanja nekaj tisočim oblatišeljskih nasilnikov, za milijone ljudi, ki so izgubili svoje domovine v begu pred mučenjem in smrtjo in tudi ne za narode, ki so se sicer izognili komunističnemu fizičnemu in duhovnemu unčevanju, pa morajo danes trošiti ogromne odstopke svojih sil za obrambo pred njim, se pravi za svoj svoboden in človeka vreden obstoj.

Zato državniki v svojih izjavah ob dvajsetletnici konca druge svetovne vojne niso omenjali obeh premaganih izmov, pač pa le govorili o današnjem položaju v svetu, ki je posledica napak zmagovalcev z dne 8. maja 1945.

„Treba je,“ je poudarjal Johnson, „pospešiti počasen razkroj železne zavese“ in se zato „narodi Atlantike zveze (NATO) ne bodo vrnili v svoje ozke nacionalizme, ki so razdvajali in krvaveli tkivo naše družbe dolge generacije.“ V osrčju evropskega in zato tudi svetovnega problema stoji razdvojen Nemčija. „Delati moramo za združitev Nemčije“ in „sramota vzhodne cone se mora končati,“ je poudarjal Johnson. „ZDA so pripravljene igrati polno vlogo pri osvoboditvi vseh Nemcev.“ Tudi za Anglijo „ostane združitev Nemčije v miru in svobodi glavni cilj zunanje politike,“ je izjavil Wilson. „Zahodni zavezniki imajo posebno odgovornost za bodočnost Nemčije“ in „dokler bo Nemčija ostala razdvojena, ni možna nobena končna ureditev svetovnega ali samo evropskega položaja niti ne trajne varnosti.“

Da mora iz Evrope izgineti pretirani nacionalizem je poudarjal tudi zahodnonemški predsednik Erhard, ko je v Zahodnem Berlinu izjavil, da Evropa sama ne more rešiti vseh svojih problemov v današnji konstelaciji sil, kakor jih ni mogla pred dvajsetimi leti, ko so ji morale priskočiti na pomoč izvenevropske sile, da je padel nacizem. „Samo tesno strnjena Evropa, povezana z ZDA, more zreti v bodočnost miru in varnosti. Vsi dobro vemo, da Evropa ne more biti samo nemška, ne samo francoska in ne samo ruska. Druga svetovna vojna je pokazala, da Evropa ni več duhovna in politična zibelka sveta,“ so bile Erhardove besede.

V takem stanju in zaradi grožnje komunistične nevarnosti je za Evropo nesprejemljiva De Gaullova teza, da bi mogla in morala Evropa sama reševati svoje probleme.

Medtem ko so tudi drugi zahodni državniki dajali podobne konstruktivne izjave za bodočnost Evrope in ostalega sveta, pa so v državah za železno zaveso prirejali velike vojaške parade in dajali običajne grozilne izjave svobodnemu svetu. Kakor vedno, so se tudi tokrat držali zgodbe o tatu, ki je sam kričal: „Primité tatu!“

Od Moskve, preko Vzhodnega Berlina do Beograda, povsod so komunistični nasilniki obojeli zahodne velesile, da so krive današnjega resnega stanja v svetu.

V Moskvi je glavni tajnik sovjetske KP Brežnjevske po dolgih letih znova z imenom omenil Stalina in ga pohvalil, da je „obrambni odbor pod njegovim (Stalinovim) vodstvom organiziral vse akcije proti sovražniku.“ Ob omembi Stalina je 6.000 komunistov v kongresni palači v Moskvi burno zaploskalo. Kosygin, sovj. predsednik, je proslavljaval dvajseto obletnico konca druge svetovne vojne v Vzhodnem Berlinu, pozdravljajoč skupno sovjetsko-vzhodnonemško vojaško parado, proti kateri so zahodni zavezniki ostro protestirali. Obtožil je ZDA, da „krši najosnovnejša mednarodna pravila“ in da „si tisti, ki slepo

„AMERIŠKI NAROD NI IZVOLIL PREDSEDNIKA ZATO, DA BI OKLEVAL,“

zatrjuje Johnson

Hiter in odločen severnoameriški vojaški in politični poseg v razmere v Santo Domingo je trenutno rešil to karibsko državo pred komunistično diktaturo.

V minulem tednu so se dogodki v Santo Domingo hitro odvijali. Amerikanci so vse dni izkrcavali vojaštvo in vojni material in zasedli strateške točke v prestolnici. Po mestu so potegnili tkim. nevtralnemu cono med obema nasprotnikoma, istočasno pa dovažali hrano in druge življenjske potrebščine pomanjkajočim meščanom. Uporniki, med katerimi imajo odločilno besedo komunisti, imajo v oblasti središče mesta Santo Domingo, medtem ko protikomunistična vojska in Amerikanci obvladajo ostale dele mesta in vsa država. Doslej so Amerikanci v državo Santo Domingo izkrcali nad 22.000 vojakov, v bližini pa imajo pripravljenih naslednjih 20.000 ter 27 vojnih ladij. Uporniki trdijo, da imajo pod orožjem ok. 3.000 mož redne vojske in nad 12.000 civilistov, medtem ko protikomunisti niso objavili števila svojih obojsovanih sil.

V Varnostnem svetu ZN je sovjetski delegat Fedorenko obtožil ZDA kršitve mednarodnih pravil, ker so izkrcali svojo vojsko v Santo Domingo in zahteval „takošen umik ameriških čet“ z otoka. O zahtevi še niso glasovali in je gotovo, da ne bo odobrena.

Petžlanska komisija Medameriške organizacije (OEA) je po preiskavi položaja ugotovila, da med uporniki vodijo komunisti in da je vladalo v Santo Domingo ob izkrcanju Amerikancev brezvladje. Objavila je tudi poziv takrat še obstoječih dominikanskih oblasti Amerikancem, naj pridejo na pomoč domačemu prebivalstvu in tujcem, živečim v državi.

Amer. preds. Johnson je izjavil, da ameriških oddelkov ne bo umaknil iz Santo Domingo, dokler ne bo zagotovljena varnost domačemu in tujemu prebivalstvu, in dokler ne bo gotovo, da bo komunistom onemogočena prigrabitve oblasti. „Ne nameravamo se zibati v gugalnem stolu s prekrizanimi rokami in dopustiti komunistom vzpostaviti novo diktaturo na zahodni polobli,“ je pribil Johnson, misleč na Kennedyjevo poraz na Kubi. „Ameriški narod ni izvolil predsednika zato, da bi okleval.“

Medtem so uporniki poskušali s političnim trikrom prikazati svetu ustavnost njihove borbe s tem, da je upor-

podpirajo napadalno politiko ZDA, kakor sta npr. vladi Anglije in Zahodne Nemčije, nalagajo težko in dalekosežno odgovornost. Obsojamo ZDA, ker se pridružujejo belgijskim in angleškim kolonialistom, ker skušajo uničiti neodvisnost Konga, ker izkrcavajo vojsko v Santo Domingo, ker krišajo sklepe ženevske konference o Vietnamu in ker barbarsko bombardirajo Severni Vietnam.“ Kosygin je seveda znova poudarjal „potrebo po mirni koeksistenci“, ki jo komunizem razume kot zase svobodno pot za nadaljne osvajanje sveta.

Kljub strahovitim dolgovom in nizki življenjski ravni, v kateri se nahaja Jugoslavija, je tamkajšnji komunistični diktator Tito ukazal potrošiti nadaljne milijone dinarjev za veliko vojaško parado v Beogradu in je, kakor običajno, cinično zavračal krivdo za razrvane svetovne razmere na zahodnih sile. Primerjajoč današnji položaj s tistim pred drugo svetovno vojno, je takole zavijal dejstva: „Ko sta Hitler in Musolini izvajala svoje satanske načrte... sta vedno uporabljala krilatice o navidezni komunistični nevarnosti. Danes, dvajset let po porazu temnih sil fašizma, se spet nahajamo pred velikimi nevarnostmi. Svet je na robu nove vojne katastrofe. Poborniki nasilja in terorja se danes poslužujejo enakih ali podobnih krilatice, ustrahujoč svet znova z navidezno komunistično nevarnostjo. Pred dvajsetimi leti so ljudstva sveta upala, da se nekaj podobnega, kar so pretrpela pod fašistično napadalnostjo, ne more ponoviti... toda sile napadalnosti in politike nasilja se kažejo v novih oblikah ter imamo primere, ki so zelo podobni tistim pred drugo svetovno voj-

niški vodja polkovnik Francisco Caamaño Deno „prisegel pred kongresom“ kot začasni „ustavni predsednik“. Takoj je zaprosil Francijo, naj prizna njegovo vlado, poleg te pa je enake prošnje poslal ZDA in drugim, tudi komunističnim državam. Francija ni odgovorila, prav tako, iz previdnosti, tudi ne Moskva.

Washington je medtem neuradno podprl vlado protikomunističnih sil pod predstvom generala Antonia Imberta, ki se je proglasila za „vlado narodne obnove.“ Graf Imbert je pozval Caamaño, naj se skupno z ostalimi uporniki preda, sicer bo s svojo vojsko napadel uporniške postojanke, kljub premirju, ki je bilo koncem minulega tedna po posredovanju papeškega nunciata v Santo Domingo in Amerikancev podpisano med uporniki in protikomunisti.

Ze takoj po podpisu premirja je bilo razvidno, da so Caamañoovi oddelki pod kontrolo komunistov, ker so nekateri poveljniki izjavili, da se bodo kljub premirju borili tako dolgo, dokler ne bo vzpostavljen Boschov režim.

Petžlanska komisija OEA, ki je Medameriški organizaciji predložila svoje poročilo o razmerah v Santo Domingo, je tudi predlagala, naj bi se za vzdrževanje varnosti v državi ustanovila medameriška obojsozna sila. Na zasjedanju organizacije v Washingtonu so ta predlog izglasovali in pozvali vse članice organizacije, naj pošljejo svoje oddelke v medameriško vojsko. Mehiko, Urugvaj in Paragvaj so bile prve, ki so objavile, da tega ne bodo storile. Pridružil se jim je nato Čile, medtem ko je bil Brazil prvi, ki je sporočil, da daje na razpolago svojo vojsko. Doslej je gotovo, da bodo v medameriško vojsko poslale svoje oddelke Brazil, Venezuela, Costa Rica, Argentina, Kolumbija in Paragvaj.

Johnson je poslal potujočega ambasadorja Harrimana na potovanje po latinski Ameriki, da je vladam pojasnil razloge, ki so prisilili ZDA, da so izkrcale svoje vojaštvo v Santo Domingo. V Buenos Airesu je med drugim izjavil, da so uporniki takoj postavili tri strelišča (paredone), kjer so sistematično streljali nasprotnike. Povedal je tudi, da ima ameriška vlada seznam 53 komunistov, ki so se v gverili izurili na Kubi, v ZSSR in na Kitajskem in ki sedaj vodijo upornike.

V Latinski Ameriki sta srednjeame-

I Z T E D N A V T E D E R

V Boliviji so bile za 31. oktober napovedane volitve. Preds. sedanje vojaške vlade general René Barrientos Ortuña je zanje umaknil svojo kandidaturo za predsednika, prav tako glavni poveljnik vojske general Ovando Candia kot kandidat za podpredsednika. Po Barrientosovi izjavi se s tem zaključuje „srdita predvolilna debata ter se odpirajo vrata za narodno sporazumevanje.“ Kljub odločitvi gen. Barrientosa, da pri prihodnjih volitvah ne bo kandidat za predsednika, je položaj v tej državi še vedno zapleten in poln neznanst, ker nobena politična stranka sama ni zadosti močna, da bi pri volitvah dobila večino. Zato so se še sedaj ustvarili trije politični bloki. Ti so: Bolivij-ska socialistična falanga. Za predsedniškega kandidata ima svojega prvaka María Gutiérreza. — Narodno revolucionarno gibanje, ki ga je po Barrientosovi revoluciji in zrušitvi dr. Paz Estenssora kot predsednika preosnovl biv. predsednik dr. Siles Zuazo. Ta politična skupina je imela v Boliviji vso oblast zadnjih 12 let, ter ni izključeno, da bo pri volitvah znova dobila večino, ker ima zaslobo v kmetiskem sloju. — Marksistična skupina voditelja rudarskega sindikata Juana Lechina. Ta skupina, kakor komunistične skupine drugod po svetu, pri volitvah nima nobenih izsledkov na uspeh. Uveljaviti se lahko samo z neredi in nasiljem.

Najnovejši politični razvoj v tej državi pa je ta, da je predsednik vojaške vlade gen. Barrientos volitve sploh odložil za nedoločen čas. Iz kmetjskih slojev pa je znova začela prihajati zahteva, da naj bo Barrientos kandidat za bodočega predsednika kadar pač bodo volitve.

V Brazilu so vojaške oblasti odkrile zarpto, katere namen je bil umor sedanjega predsednika republike Humberta Castella Branca in vplivnejših članov njegove vlade.

Papež Pavel VI. je dne 1. maja sprejel časnikarje, ki so iz raznih držav na svetu prišli na 15. mednarodni kongres periodičnega tiska. V govoru je naglašal, da je „možnost svobodnega mišljenja in izražanja“ ena od velikih pri-

riški državi, Paraguay in Brazil takoj odobrili ameriški poseg v Santo Domingo. Vlade ostalih južnoameriških držav so obojale izkrcanje ameriških oddelkov kot kršitev načel in pravil listine Medameriške organizacije, zlasti člena 15 te listine, ki prepoveduje vmešavanje tuje sile v notranje zadeve katerekoli ameriške republike. Toda s težavo, pa vendar, polagoma spravljajo v sklad s tem členom tudi formulo o prevratnih akcijah komunizma, ki jih je tudi treba smatrati kot zunanje vmešavanje v notranje zadeve ameriških republik.

Edini od državnikov Zahodne Evrope, ki je obsojil ameriški poseg v Santo Domingo, je bil De Gaulle, ki sicer

Zasedanja SEATO in NATO

Medtem ko so ameriška in južno-vietnamska letala ves minuli teden nadaljevala z bombardiranjem komunističnih postojank v Severnem Vietnamu, pa so se v Londonu sestali na konferenco predstavniki držav članic SEATO (Jugovzhodne azijske obrambne organizacije). Članice so: Anglija, Avstralija, Nova Zelandija, Tajland, Filipini, Francija, Pakistan in ZDA. Prvih pet držav je podprlo ZDA v njeni borbi s komunisti v Vietnamu, medtem ko je francoski delegat po naročilu De Gaulle molčal, prav tako pakistanski delegat. Pakistan je objavil, da hoče ostati nevtralen v zadevi Vietnam, Francija pa ne odobrava ameriške politike v jugovzhodni Aziji.

De Gaulle je namreč po sestanku s sovjetskim zun. ministrom Gromikom, s katerim je imel razgovore v Parizu, objavil poročilo, v katerem zahteva, prav tako kakor sovjeti, prenehanje sovražnosti v Vietnamu in ponovno sklicanje ženevske konference. Prav tako zahteva, naj bi sklical konferenco velesil za zaščito nevtralnosti Kambodje, pri čemur pa je nastopil predsednik Kambodje princ Sihanuk, ki je pod vplivom rdeče Kitajske. Peking odločno nasprotuje taki konferenci.

V Londonu pa je v torek začel tri-

I Z T E D N A V T E D E R

dobitev modernih časov. Izrazil je željo, naj bi svoboda tiska postala pravica vsakogar, pa naj pripada katerikoli državi. Svoboda tiska pa ni razumeti tako, da bi bila svoboda njeno zlorabljanje. Zato je priporočil časnikarjem, „naj je pometno izražaljo“.

V Vatikanu je papež Pavel VI. sprejel 224 predstavnikov jezuitskih provinc na svetu, v katerih deluje 36.000 jezuitov. V Rimu so se zbrali na izvolitev svojega novega generala, „črnega papeža“, kakor ga tudi imenujejo. V govoru jih je papež pozival naj se držijo še kar naprej točno nauka in filozofije ustanovitelja reda sv. Ignacija Loyolskega in še nadalje, kot „vojska Kristusovih vojakov“ nastopajo z vso odločnostjo proti brezboštvo, ki se širi po svetu.

Britanska vlada je v Beli knjigi napovedala svojo odločitev po podržavljenju 14 največjih britanskih železarn in jeklarn. Lastnikom teh obratov bo izplačana oškodovina. Kljub temu da je ta odločitev brit. laboristične vlade zanje predstavljala veliko nevarnost, ker so proti podržavljenju železarske in jeklarske industrije nastopili v poslanski zbornici enotno konservativci in liberalci, je predsednik Wilson šel z njo pred parlament ter je s štirimi glasovi večine s svojim predlogom tudi prodir.

V Španiji so uradno objavili, da je eno od treh trupel, ki so jih nedavno zasledili v bližini obmejnega mesta Bajoz, truplo portugalskega generala Humberta Delgada, ki je od zadnjih predsedniških volitev živel v emigraciji ter se je od tam boril z vsemi sredstvi proti vladi predsednika dr. Salazarja.

Na Dunaju je umrl v 62 letu starosti prvi kancler po II. svetovni vojni obnovljene avstrijske republike ing. Leopold Figl.

Jugoslovanski komunistični diktator Tito je s svojo ženo Jovanko in številnim spremstvom odpotoval minuló nedeljo na obisk na Norveško. Na letališču Forbeho pri Oslu je v ponedeljek Tita pričakal norveški kralj Olaf s svojo vlado.

ZDA ni direktno imenoval, pač pa je zahteval, da se morajo „tuje vojaške sile“ umakniti iz Santo Domingo.

Komunisti po vsem svetu so seveda organizirali bučne demonstracije proti ameriški akciji. Ponekod, tako v Venezueli in Ekvadorju, so izvedli tudi teroristične napade na ameriška veleposlaništva in na javne naprave.

Medtem so v Washingtonu objavili, da imajo zanesljive podatke, da bodo komunisti tudi v drugih južnoameriških državah poskušali izvesti državne udare. Trenutno, da se pripravljajo na to v najmanj štirih južnoameriških državah. Toda, so poudarili v Pentagonu, „za vse te primere smo tudi vojaško pripravljene, da posežemo vmes.“

dnevno zasedanje svet zunanjih ministrov držav članic NATO. Na konferenci nameravajo proučiti nadaljne delovanje organizacije, ker se je zlasti zaradi francoskega negativnega zdržanja do skupnih obrambnih načrtov proti komunistični nevarnosti, v zadnjih mesecih povezanost med članicami močno zrahljala. Širili so se glasovi, da obstoja možnost izstopa Francije iz organizacije, pa je te govoric tajnik organizacije Manlio Brosio zanikal. Na programu so imeli razpravo tudi o vprašanju združitve Nemčije. Zahodna Nemčija je pred konferenco zahtevala, naj bi zahodni zavezniki izdali skupno deklaracijo, poudarjajoč odgovornost za združitev Nemčije. Ta ideja je propadla, ko je Francija zahtevala, da je združitev Nemčije le evropski problem, na kar pa ZDA in Anglija nista pristali. De Gaulle tudi smatra, da je organizacija NATO, kakršna je, že zastarela in da potrebuje reorganizacijo, ni pa doslej dal nobenih konkretnih predlogov za to. ZDA smatrajo, da NATO ne sme omejitvi svojih interesov samo na atlantsko področje. Problemi so danes svetovni in nobena članica NATO ne more ostati indiferentna do njih.

ŽENA IN NJEN SVET

Anica Kraljeva

Prevelike skrbi

Stari vzgoji se danes očita, da je bila prestroga in zato krivična. Na eni strani strogi starši, ki so ukazovali, na drugi otrok, ki je ubogal „na besedo“ — bi bila krivična slika naše preteklosti, saj je bila med starši in otroci v vseh časih tudi ljubezen.

Danes se res zahteva več svobode za otroka. Starši naj vzgajajo nekako s sodelovanjem otroka, naj mu pustijo biti otrok. S tem ni rečeno, naj dela otrok, kar hoče, saj če bi sledil svojim željam, bi zaradi sebičnosti bil nemožne za skupno življenje. Če pa zahtevamo, naj se otrok brezpogojno ravnava po naših ukazih, mu uničimo individualnost in z njo marsikaj, kar bi pozneje obrodilo bogate sadove.

Pretiranost je vedno škodljiva, posebno tam, kjer so posledice lahko usodne. Zdrava pamet in ljubezen do otroka nam bosta pri vzgoji v veliko pomoč.

Današnja vzgoja je brez dvoma težavnejša. Od staršev zahteva mnogo več priprave: globokega poznanja otrokove narave, več paznje na razmerje med možem in ženo, več zanimanja za družbene probleme in za svetovalna dogajanja. Svet je postal majhen. Svetovni dogodki prodirajo v sleherno družino in zbuja v nas nekako občutek osebne odgovornosti n. pr. za ljudi, ki umirajo od lakote, za otroke brez topliga doma itd. Tako se veselimo na drugi strani napredka in uspehov v prid človeštva, naj ga izvrši ta ali oni.

„Ah,“ vzdihuje mlada mati, „kako je danes težko z otroci! Če jim kaj prepovem, naredijo skrivaj, kar so hoteli; če jim dovolim, kar hočejo, se pa bojim, da izkoriščajo svobodo. Kako naj si pomagam?“

V mladih družinah, posebno kjer je malo otrok, imajo matere večkrat preveč skrbi in preveč dela. Hotele bi poleg lepega stanovanja še popolne otroke, zato: naj si ne umaže rok, naj ne kriči, naj ne raznaša igrač, naj ne vabi prijateljev v hišo itd. Ves dan so nad njimi, ukazujejo, prepovedujejo, čistijo, perejo. Zvečer so vse izmučene, a prepričane, da so kar najbolje izvršile svoje materske dolžnosti.

Toliko truda za napačno ravnanje z otrokom!

Resnica je, da suša uniči vse, kar je kmet vsejal, a res je tudi, da isto povzroči poplava. Mati, ki je ves dan nad otrokom, ga opazuje, sodi, trepetaja zanj, mu že v kralji zatre vsako osebno dejanje. Tak otrok ne bo nikoli samostojen, ne bo borben, ne bo hotel odgovornosti. Ali pa bo, ko bo postal svoboden, napadalen in ukazovalen.

Otrok ima pravico do miru in svobode pri svojih igrah, saj je to njegovo delo. Naj kriči, naj daje duška svojem navdušenju, veselimo se z njim, naj joka, ko se udari. Potolazimo ga z ljubeznijo.

Vzgoja v prvih letih je v tem, da od otroka zahtevamo, da se podredi hišnemu redu, navadam, to je da dela to, kar vsa družina. Družinske navade so velikega pomena tudi za poznejše razmere med starši in otroci, saj pravimo: „Stara navada, železna srajca“. Navade, ki so živi vzgojni ali pa tudi nevzgojni nauki, ostanejo v človeku vse življenje.

Ker leži odgovornost za slabe navade v družini na starših, morajo ti na to misliti že pred otrokovim rojstvom.

Otrok ne bo toliko poslušal naših naukov, bolj bo gledal, kaj mi delamo, kako se obnašamo med seboj, kako se spoštujemo. Iz našega ravnanja, ne iz besed, bo spoznal, kakšen je naš odnos do Boga, do domovine, do sosedov, do družbe. Otrok počasi vrkava vase mnenje svojih staršev.

Skupni pogovori pri mizi, kjer se starši pogovarjajo o svojih in tujih problemih in iščejo zanje pravično rešitev, uravnavajo istočasno tudi bodoče pravično ravnanje svojih otrok.

Še bolj ga vpliva na otroka, tako pravi Trstenjak, pogovor, ki ga ujame otrok med očetom in materjo, ko mislita, da sta sama.

Težko bi bilo govoriti o stoodstotnem sistemu za vzgojo. Najboljšo vzgojo bodo dobili otroci v domu, kjer se starši ljubijo in spoštujejo med seboj, kjer oba ljubita svoje otroke (ne samo s poljubi in darovi!). Zanimati se morajo za vsakega posameznega, ker vsak otrok je edinstven, in v svojih mladostnih težavah potrebuje posebne paznje in pomoči. Razmerje med seboj in ostalim svetom naj skušajo starši najprej sami v sebi pravično usmeriti. Osebná sovražstva, opravljanje, občudovanje bogastva, zavist in obrekovanja, naj izginejo iz naših domov. Za odrasle so sramotna, za otroke pa pravi strup!

Odprimo vrata drugim vprašanjem, ki danes pretresajo svet, pogovarjamo se o njih z otroci. Pomagajmo jim, da bodo na svetovne dogodke gledali ne kot na senzacije, pač pa jim pomagajmo, da bodo ločili dobro od slabega, važno od nevažnega, veliko od malenkostnega.

Nikoli ni vsak otrok, kakor bi si ga želeli. Je pač človek. Ali če potoček že v začetku pravilno usmerimo, bo reka, čeprav po ovinkih, našla svojo pot v morje.

Naredimo, kar moremo in izročimo otroka božji volji!

Naslov predsednika Narodnega odbora za Slovenijo:

DR. MIHA KREK
3495 Woodridge Road
Cleveland, Ohio 44121
USA

Junij — mesec spomina in zahvale

Po dvajsetih letih že marsikomu blede spomin na pretekle dni. Včasih je to dobro, saj čas celi rane, marsikdaj slabo, ker zabrisuje ideale. Zato je prav, da se ob dvajsetletnici spet ustavimo ob smislu naše in naših padlih borbe in se ob enem poklonimo njihovemu spominu.

Ne bi bilo prav, da bi spominske proslave prirejali vedno stisnjeni samo v ozki krog svoje skupnosti. Čeprav je proslava v prvi vrsti namenjena nam samim, je potrebno, da svoje ideje izpovemo tudi pred svetom in da se pred javnostjo poklonimo spominu tolikih žrtev, ki se spodobi, da jih svetu postavimo na svetilnik. Obenem s tem izpolnjujemo eno izmed nalog emigracije, predstavljati svoj narod pred svetom. Zlasti velja to še za naš narod, ki drugih predstavnikov pred svetom nima, da bi zastopali njegove pravice in interese. Tisti, ki hočejo državno skupnost uradno predstavljati, niso narodovi zastopniki, ampak predstavniki njegovih zatiralcev. Zato ne bi bilo prav, če bi se ob junjskih proslavah preveč zapirali v svoj krog, in tako, lahko bi rekli, škodljivcem slovenskega naroda delali neke vrste usluge, saj bi jim gotovo bilo všeč, če bi se njihovi zločini ne zvedeli preveč na široko.

Zato je letos program prireditve obrnjen navzven. Združeno je z veliko dela, z žrtvami in naporom. Slovenci v Argentini smo vajeni mnogo žrtvovati

za svoje skupne zadeve. Gotovo bo tudi zdaj požrtvovalnost naše skupnosti v skladu z veličino spomina tistih, katerim se hočemo pokloniti.

Najprej bomo informirali argentinski tisk. Zato bo 28. maja sprejem časnikarjev, kjer jim bomo predstavili slovenski narod, njegovo zgodovino, kulturo, njegov boj za svobodo, njegove žrtve. Naj bo preko tiska argentinska javnost poučena. Časnikarjem bodo na razpolago publikacije v španščini in med sprejemom si bodo tudi lahko ogledali razstavo slovenskega emigrantskega tiska v Argentini.

Prvo nedeljo v juniju, ki je vsako leto posvečena spominu naših žrtev, se bomo najprej zbrali ob spomeniku generala San Martina na trgu istega imena, da se tam poklonimo spominu borca za svobodo narodov Latinske Amerike, pa obenem na zunaj pokažemo svojo hvaležnost, da smemo med njimi tudi mi svobodo uživati. Položili bomo venec pred spomenik, nato pa bomo v molčečem sprevedu odšli v katedralo, kjer bo maša za naše padle. Tako bomo tudi na zunaj izpričali svoja krščanska in demokratska načela.

Spominski letak, ki bo predstavjal lik svobodnjaka, bo s kratkimi besedami izražal argentinski javnosti, da znamo ceniti življenje v svobodi, pa našo zahvalo, da je argentinski narod imel razumevanje za nas takrat, ko smo bili

Vseslovensko romanje v Argentini

Glavno slovensko romanje v Argentini je bilo v nedeljo, dne 9. maja t. l., v narodno argentinsko Marijino baziliko v Luján v provinci Buenos Aires. Poleg tega vsenarodnega romanja pa bodo letos imeli Slovenci v Argentini še naslednja romanja: Slovenci v San Luisu dne 16. maja v Vulcan, iz Mendoza v nedeljo, 23. maja, na Challao, v Córdoba pa na državni praznik 25. maja.

Nedeljskega romanja v Luján se je udeležilo rekordno število Slovencev. Okoli 2.500 jih je prišlo v Luján iz prestolnice ter vseh okoliških mest Vel. Bs. Airesa. Zastopani pa so bili tudi Slovenci iz oddaljenih mest. Tako iz Mar del Plate ter iz Rosaria. V Luján so prihajali z rednimi vlaki ter številnimi omnibusi. K tako veliki udeležbi je brez dvoma pripomoglo dejstvo, da letošnje romanje vpadla v vrsto proslav, ki so v pripravi za 20-letnico slov. žrtev ter 20-letnice življenja in udejstvovanja slovenske ideološke emigracije v svobodi v svetu, ter izredno lepo sončno jesensko vreme.

Slovenskim romarjem je v Marijini baziliki pred začetkom romarskih pobožnosti g. msgr. Anton Orehar predstavil novega škofa v škofiji Mercedes msgra. Luisa Tomé, ki je takoj povzel besedo ter izpred glavnega oltarja navedel na slovenske romarje tople pozdravne besede. Povedal je, da je decembra meseca lanskega leta izkoristil svoje bivanje v Rimu tudi za obisk rojstnega kraja v Furlaniji. Bil je tedaj tudi v Gorici, prav na meji med Italijo in Jugoslavijo. Tedaj ni mislil, da se mu bo ponudila priložnost, da bo pozdrave slovenske domovine lahko tako kmalu sporočil slovenskim naselencem v Argentini. V nadaljnjih izvajanjih je slovenske romarje naprosal, naj tudi v novi deželi ohranijo krščansko vero ter zvestobo Mariji, h kateri naj se zatekajo v vseh stiskah in težavah. Pod njenim varstvom bodo tudi laže prenašali vse trdote življenja tako daleč od svoje zemeljske domovine.

Romarska maša in skupno obhajilo slovenskih romarjev

Sledila je romarska maša za vse Slovence v Argentini. Imel jo je g. direktor msgr. Anton Orehar. Mašniku so odgovarjali skupno zbrani slovenski verniki, delno pa tudi prepievali Marijine in mašne pesmi.

Po evangeliju je imel g. msgr. A. Orehar tudi pridigo, v kateri je razvil naslednje lepe misli:

Krščansko ljubezen, katere naravo in potrebo za človekovo življenje poznamo, moramo hoteti, sicer nam ves nauk nič ne pomaga.

O njej moramo prav misliti, iz nje prav govoriti in v njej prav delati.

Naše mišljenje o ljubezni mora biti visoko, saj je človekova velika osebna moč, plemenitost in dejansko pomeni bistvo krščanstva. Kristus je ob razlaganju zapovedi ljubezen imenoval kot prvo in največjo. Dejanska ljubezen ni nobena slabost, kot so mislili tisti, kateri so postavljali sovraštvo kot vodilo življenja. Z ljubeznijo moramo misliti o ljudeh in ustanovah. Celo tiste, ki so v zmoti, moramo obravnavati z ljubez-

nijo. Resnica in pravica brez ljubezni sta mrzli.

Besede naše so sad našega mišljenja in morajo prav tako zrasti iz ljubezni, bodisi, da govorimo o posameznikih ali o ustanovah. Tudi kadar se borimo za resnico in pravico, moramo govoriti iz ljubezni. Sv. Pavel svari: „Ne delajte si, preljudi, sami pravice, ampak dajte prostora božji jezi“ (Rimlj 12, 19). Skrbeti moramo, da tudi s pisanjem ne žalimo krščanske ljubezni: varovati se moramo obsojanja, zbadljivosti, surovosti in žaljenja. Obravnavati moramo probleme naše zgodovine in sedanjega življenja v luči ljubezni, da nismo s svojim ravnanjem v spodbiki tistim, ki morajo v nas imeti zgled. Resno premislimo to danes pred Marijo in raztrgajmo očitke, ki jih imamo drug proti drugemu, sicer nam romanje ne bo veliko za leglo. Povejmo si to iz oči v oči, od srca do srca.

Dejanja naša naj bodo iz ljubezni, da bomo res kristjani, sicer sami sebe varamo in druge. Pazimo na naše ravnanje v družinah in ustanovah. Kaj nam pomagajo tako lepi in številni govori in listi, če bi podrli mostove med seboj. Graditi jih mora ljubezen. Krščanske resnice ne smemo samo teoretično oznanjati, ampak praktično živeti. Dejansko moramo ravnati kot otroci nebeškega Očeta, bratje Kristusu in bratje med seboj.

Po romarski maši, med katero je bilo tudi skupno obhajilo, so slovenski romarji zavzeli prostore v Romarskem domu, na njegovem prostornem vrtu in ob obali reke Luján. Čas med kosilom so porabili tudi za razgovore s prijatelji in znanci ter za ogled lujanskih muzejev in zanimivosti v mestu.

Popoldanska pobožnost

Začela se je ob 14 z Marijino pesmijo, nato pa je imel pridigo slovenskim romarjem g. dr. Mirko Gogala. V začetku je navajal, da letošnje slovensko romanje sovpadla v 20-letnico slovenske narodne tragedije ter v čas II. vatikanske cerkvenega zborna. Slovenski romarji so prišli v Luján, da bodo Mariji znova izpričali svojo vernost in ljubezen, ji potožili svoje težave, prosili pomoči zase in za trpečni narod v domovini. Zatem je pa razvil globoke misli o temi: Po Mariji k Jezusu v sveti liturgiji.

Na posameznih primerih sv. pisma je pokazal na vlogo Matere božje v razvoju in rasti kat. Cerkev. Čeprav je bila Marija mati Jezusa Kristusa, sebi

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Odmevi dominikanskih dogodkov

Izkrancje ameriških oboroženih sil v Dominikanski republiko je imelo za posledico, da je bila skoro vsa argentinska javnost pod vtisom dogodka, ki so ga vedno najbolj izkoriščali komunisti. Zato so bila številna protestna zborovanja po vseučiliških fakultetah v Buenos Airesu in po vseučiliških mestih v notranjosti republike, pa tudi polične demonstracije. Te so zlasti zavezle precejšnje obsege v prestolnici. Povsod je bilo samo čuti obtožbe, da so Amerikanci kršili načelo nevmešavanja v notranje zadeve drugih držav.

Dominikanski dogodki so dobili svoj odmev tudi v argent. poslanski zbornici, kjer so številni poslanci hoteli od vlade pojasnila o njenem stališču do izkrancja ameriških oboroženih sil v Dominikanski republiko.

Seja se je začela prejšnji četrtke, zaključila pa šele v nedeljo ob petih zjutraj. Zunanji minister dr. Zavala Ortiz je najprej podal obširno poročilo s prikazom razvoja dogodkov v Dominikanski republiko. Rezčlenjeval je pojem nevmešavanja ter naglasil, da je prvotno predstavljalo oborožen poseg emigracije v notranje zadeve druge države. Dobili smo ideološko vmešavanje, hujskanje narodov na upor proti zakonitim oblastem, na diplomatske pritiske. Dalje naglašala, da enostranskega posega ZDA v razplet dogodkov v Santo Domingo res ni mogoče odobravati, toda takoj pristavlja, da sedanja zunanja politika ni mogoče omejititi samo na Santo Domingo, kajti zajema ves svet. Zato je ne smemo omejevati samo na Santo Domingo, kajti ne smemo zakrivati dejstva, da imamo opravka tudi z organizacijo, ki propagira revolucionarno vojno po vsem svetu. Za to ni treba iskati dosti dokazov. Saj sam Lenin zatrjuje: „Nismo pacifisti. Absurdno se je odpovedati revolucionarnim vojnjam, kajti vojna za razširitev socializma je zakonita in sveta.“ Končno je naglašal, da je treba obvarovati načelo nevmešavanja, toda istočasno

nikdar ni dajala prednosti pred drugimi, ampak vedno opozarjala na dejstvo, da je Jezus Kristus središče vsega liturgičnega življenja. On je tisti, ki je prinesel odrešenje na svet za vse ljudi, njegov nauk je pravi in odrešujoč, njegova je treba poslušati, njemu slediti, da bomo dosegli večno zveličanje. To je najlepše pokazala na ženitovanjski gostiji v Kani Galilejski, ko je na eni strani izpričala svoje posredništvo med ljudmi in Jezusom, na drugi strani pa z besedami: „Storite vse, kar vam bo naročil,“ opozorila ves svet na Jezusa Kristusa kot edinega, ki ga je treba poslušati in storiti vse, kar uči s svojo kat. Cerkvijo. Na primeru binkoštna nedelje, ko se je od smrti vstali Kristus prikazal prvi svojim učencem, je prikazal Marijo, ki je bila tudi med apostoli, kot zgled njene podrejenosti hierarhični oblasti. Kristus je dal apostolu naročilo za širjenje nauka svoje Cerkve, njim je dal oblast odpuščati in zadrževati grehe. S tem je Marija dala zgled vsemu svetu, kako mora biti usmerjeno njegovo delo in zdržanje v skupnosti. Organizirano in pod hierarhičnim vodstvom, zgrajeno na izpolnjevanju naukov kat. Cerkev, na izpolnjevanju božjih postav, da bo vedno vodilo po Mariji k Jezusu v sveti liturgiji.

Po nagovoru g. dr. Mirka Gogale se je iz Marijine bazilike razvila na trg mogočna slovenska romarska procesija. Za križem ter argentinsko, papeško in slovensko zastavo, se je vila dolga vrsta fantov in mož, žena ter deklet. Slovenski fantje so v procesiji nosili tudi bandero svetogorske Matere božje, zastavo Društva slov. protikomunističnih borcev, kip Lujanske Matere božje ter milostno podobo Brezizjanske Marije. Slovenski skavti in skavtinje so v procesiji stopali za svojo lepo društveno zastavo. Kakor druga leta so mogočni procesiji dale še poseben sijaj številne slovenske narodne noše ter ubrano petje slovenskih Marijinih pesmi.

Po končani procesiji so bile v Marijini baziliki še pete litanije Matere božje ter blagoslov z Najsvetejšim.

Vsi udeleženci romanja so dobili spominske podbojce Marije — Matere sv. Cerkev — z napisom: „Pri Mariji, božji in naši Materi, smo sklenili, da bomo „drug drugemu služili z ljubeznijo“, da bo tako Troedini Bog, Oče in Sin in Sveti Duh po nebeški kraljici vsem vse.“

O nedeljskem romanju je prinesel lepo poročilo tudi drugi največji buenosaireski jutranjik „La Nación“ z naveditvijo vseh romarskih pobožnosti in priznanjem lepote slovenskim narodnim nošam.

tudi rešiti dominikanski narod s solidarno pomočjo in s spoštovanjem njegove suverenosti.

Zatem so govorili številni poslanci vseh poslanskih klubov. Skoro vsi, razen Federacije sredinskih strank, Zveze argentinskega ljudstva in nekaterih neodvisnih poslancev so napadali Amerikance zaradi njihovega izkrancja v Dominikanski republiko. Poslanec Federacije sredinskih strank Hardoy se je vpraševal, kaj je nevarnejše: zasedba ZDA Santo Domingo ali prevarna akcija, ki jo v Karibskem območju propagira mednarodni komunizem. Naglašala, da je komunizem tisti, ki se pripravljata na okupacijo Amerik. Pobjitati ga je treba stvarno, ne pa se puščati slepti z raznimi formalizmi. Četudi ZDA kdaj napravijo napako, jo popravijo in zasedeno državo zapuste v svobodi, komunisti s svojo tiranijo pa povsod ostanejo. V Santo Domingo je bil kaos, ta pa je idealno območje za komunizem. Na medklic enega od justiciarišnih poslancev, da je imperializem vzrok za pomanjkanje, je govornik zatrdil, da je žalostno, da se v tej zbornici uporablja komunistično izrazoslovje. Poslanec je predlagal pametno čakanje na razvoj dogodkov, kajti kakšno sliko pa naj nudi Argentina v svetu, če bo poslanska zbornica zavzela svoje stališče, senat bo ostal nevtralen, vlada bo pa odločala svojo politiko.

Neodvisni poslanec Amura je naglašal, da je demokracija v nevarnosti, pa ne samo v Santo Domingo zaradi izkrancja ameriških čet, ampak tudi po drugih delih sveta zaradi komunizma. Govornik je omenjal komunistične intervencije na Finskem, Madžarskem in v drugih državah sveta.

Ker so poslanci zahtevali tudi pojasnila od ministra za notranjo obrambo v zvezi z razvojem dogodkov v dominikanski republiko, je v poslanski zbornici govoril tudi minister za narodno obrambo dr. Leopold Suarez. Poslanec je opozarjal na razne izme, ki podkpujejo temelje reprezentativni demokraciji, ubijajo ugled parlamentu, dru-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Novice iz Slovenije

Zakonski osnutek o ukinitvi dosed. štirik okrajev v Sloveniji, je sed. komunistični parlament sprejel dne 12. marca t. l. Po zakonskem določili so v Sloveniji okraji prenehali obstajati dne 31. marca t. l., ter je njihovo delovno področje prešlo delno na republiko, delno pa na občine.

V zveznem parlamentu v Beogradu so sprejeli zakonski osnutek o spremembah in dopolnilih v zakonu o zveznem izvršnem svetu, ki predvideva združitve nekaterih dosedanjih zveznih sekretariatov. Zaradi tega so razrešili dolžnosti večino dotad. zveznih sekretarjev ter imenovali nove. Po teh spremembah je med drugim prenehal biti zvezni sekretar za proračun in organizacijo uprave Zoran Polić. Prav tako namestnik zveznega sekretarja za industrijo Vinko Hafner, ki je bil takoj imenovan za namestnika zveznega sekretarja za industrijo in trgovino, dr. Jože Brilej pa za predsednika Zveznega komiteja za turizem.

V občini Maribor-Tabor pričakujejo, da bodo inozemski turisti letos še v večjem številu prihajali v to mesto in na Pohorje, kakor pa doslej. To pričakovanje utemeljujejo z zboljšanjem gostinstva, ki ga bodo dosegli na ta način, da bodo zaprli nerentabilne družbene gostinske obrate, okrepili pa zasebna gostinska podjetja.

Kmetijska zadruga v Trebnjem je tudi lansko leto zaključila z nad 70 milijonsko izgubo. Zato je zadruga svet sklenil opustiti mesarski obrat zadrugue odnose ga priključiti mesarskemu obratu v škofji Loku. Ta sklep zadrugnega sveta je med člani zadruge ter ljudstvom povzročil zelo hudo kri. Zadrugnemu svetu očitajo nesposobnost in zapravljivost, ker so v zadrugi tako slabo gospodarili, da je morala imeti izgubo. Klavnico je npr. imela v št. Rupertu, predlovalnico pa v Mirni. V zadrugi je bilo preveč uslužbencev, njihova storilnost pa je bila zelo majhna. Če bi ostalo pri sklepu zadrugnega sveta o ukinitvi mesarskega obrata v Trebnjem, bi morali iz tega kraja voziti živino na zakol v škofjo Loko, od tam pa nato voziti meso v Trebnje. Nov dokaz za neverjetno birokracijo komunistične uprave in njeno nesposobnost.

V Drami Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani so uprizorili novo dramo Mirka Zupanciča „Dolina neštetih radosti“. Je to že četrto Zupancičevo dramsko delo. Njegove „Situacije“ so igrali l. 1957 v Celju, dve leti pozneje so postavili v ljubljanskem mestnem gledališču na oder njegovo drugo delo „Romin, žalostni klovn“, in zopet dve leti kasneje je ljubljanska Drama igrala njegovo tretjo dramo „Hiša na robu mesta“.

V Sloveniji, kakor drugod po svetu

PROSNJA

Naročnike Svobodne Slovenije prav lepo prosimo za plačilo naročnine. Za tiste naročnike, ki so s plačilom naročnine še v zaostanku, je višina neplačanega zneska razvidna iz opominov, ki jih je uprava lista razposlala prejšnji teden. Oboje prav lepo prosimo, naj s plačilom nikar ne odlašajo.

Pot k Meštroviciu

Pred tremi leti (1962) je umrl v emigraciji v ZDA največji hrvaški, jugoslovanski in tudi eden največjih svetovnih kiparjev Ivan Meštrovic. Na svojo željo je bil pokopan v domovini, kamor so telo prepeljali z letalom. Titove oblasti pri pokopu enega največjih genijev jugoslovanskih narodov niso sodelovale tako, kakor bi bilo pričakovano spričo kulturnega pomena tega umetnika, in še celo spričo tega, da je vse umetnine v domovini poklonil pred smrtno hrvaškemu narodu, se pravi državi in režimu, ki zdaj upravlja Hrvaško. Sin dr. Mate je vladno postopanje označil po vrnitvi v ZDA kot škandalozno. „Hrvaška revija“ v Buenos Airesu je tik pred njegovo smrtjo (1961) izdala njegove 420 strani obsegajoče Uspomene na političke ljudi i dogodjaje, ki so poleg Mačkove angleško pisane knjige The Struggle of Freedom in Stojadinovičevih 760 strani obsegajočih spominov Ni rat ni pakt, pač najvažnejše gradivo za politično zgodovino kraljevske Jugoslavije in sporov v nji. Kot član medvojnega emigracijskega Jugoslovanskega odbora, in pozneje prijatelj kralja in princa Pavla, je bil ena najvidnejših osebnosti v Jugoslaviji. Pokojni kralj ga je hotel imenovati v oporoki celo za člana regentskega sveta, in nekateri hrvaški emigranti so ga imeli

se cestni promet vedno večja. V zadnjih šestih letih se je npr. število potnikov v medkrajevnem avtobusnem prometu v Sloveniji povečalo 3.5-krat, t. j. od 18.7 milijonov potnikov v letu 1958 na 43.7 milijonov v letu 1964. Samo v preteklem letu je bilo 12.3 milijona več potnikov (23%). Avtobusni prevozni park pa se v istem času povečal samo za 10% na 759 vozil. V mestnem prometu v Ljubljani in Mariboru je to povečanje še manjše in znaša samo 7%. Vzporedno z naraščanjem osebne medkrajevnega potniškega avtobusnega prometa se večja tudi tovorni promet javnih prevoznih podjetij. Po količini prevoženega blaga se je ta promet v šestih letih povečal 4.7-krat, t. j. od prepreženih 1.28 milijonov ton v letu 1958 na 2.82 milijona ton v letu 1962, 4.10 mil. ton v letu 1963 in 5.97 mil. ton v letu 1964.

Že pred vojno znani trboveljski mladinski pevski zbor Slavček je imel v začetku marca v Trbovljah letni koncert. Izvajal je pesmi Brahmsa, Schuberta, Marolta, Simonitija in drugih. Poleg tega koncerta ima zbor letos za sabo še več drugih uspešnih nastopov. Največji je uprizoritev operete Pri belem konjičku. Zbor vodi Jože Skrinar.

Umrli so. V Ljubljani: Jakob Repanšek, upok., Josipina Zgalin roj. Pirc, Pavle Mohorič, upok., Valentina Škerl roj. Ropret, Jože Trtnik, Franja Lenč roj. Zarnik, Vinko Samec, mizarjski mojster, Bernard Pečkar, upok., Milena Žoržga, profesorica na Zavodu za glasbeno in baletsko izobraževanje, Marija Mlač roj. Goli, Edo Polak, šofer, Ana Kravčič, Tome, Frančiška Kenič, Anka Verbič, vdova po profesorju, Marta Rupar roj. Heren, inšpektorica Juž. žel. v p., Mira Požar roj. Adamič in Ignac Zupančič, pos. v Tomačevem, Rafael Štamcar, odpravnik vlakov na postaji Otoče, Angela Klander roj. Vajevc v Dolskem, Ivan Roglič, rud. upok. v Zagorju, Michael Kralj v Beričevem, Danilo Gombač v Koprju, Karol Šalamon, mizarjski mojster v Senni, Bogo Guzzi, šofer v škofji Loku, Janez Kalar, pos. v Krški vasi, Marija Goljevšček roj. Vodopivec v Piranu, Jože Dolinar, rudar v p. v Preboldu, Andrej Kenič, šolski upravitelj v p. na Uncu pri Rakeku in Viktor Potokar, upok. v Kamniku.

SLOVENCI V ARGENTINI

BUENOS AIRES
Osebnosti

Družinska sreča. V družini Ignacija Meniča in njegove žene ga. Divna roj. Biljan v San Fernandu se je rodil sin, ki je pri krstu dobil ime Jože. Družino Aleksandra Pirca in njegove žene ga. Helene roj. Šetina v Carapachayu je razveselila hčerka Marijana. Krstil jo je v božjepotni cerkvi sv. Marjete Kasijske, kakor tudi Meničevega Jožka, g. župnik Albin Avguštin. V družini prof. Vinka Rodeta in njegove žene ga. Jane roj. Hirschegger se je rodil sin, ki bo pri krstu dobil ime Tomaž Bernard. Srečnim družinam naše čestitke.

Poroka. V cerkvi sv. Marjete Kasijske v Beulogne sta stopila pred poročni oltar Nikolaj Terčič, goriški rojak in zvest član pevskega zbora Soča, ter gdč. Marijana Hartman iz Villa Ballester. Poročil ju je g. župnik Albin Avguštin, za pričio sta pa bila Ksaver

Hartman in ga. Flora Terčič. Čestitamo in želimo vso srečo ter obilo božjega blagoslova.

Nesreča. Med vožnjo z motornim kolesom sta se ponesrečila Anica in Jože Šenk. Želimo jima, da bi se čimprej zdravila.

RAMOS MEJIA

II. redni prosvetni večer v Slomško-rem domu. Kulturni program Slomškovega doma obsega tudi vrsto prosvetnih večerov, ki predstavljajo minimalno oznako prosvetnega delovanja. V soboto, 8. maja, je bil drugi večer. Na sporedu je bilo predavanje o vzrokih vsakdanjih nesreč. Predavatelj Dušan Sušteršič je na privlačen način vzbudil zanimanje za to temo. Po krajšem uvodu je utemeljeval skrb za varnost, ki spada k splošni izobrazbi. Opozoril je na po-

na Mejah in Račičevega mavzoleja v Cavtatu. V te tri topopise je Tomičič strnil svojo vednost o Meštrovici kot umetniku in človeku, podal opise njegovih stvaritev in vrednost njegove umetnosti, merjene s svetovnimi merili. Duh zemlje domačega primorskega Zagorja, pa hrvaške zgodovine in svetovnih kultur iz korenin mitičnih pradedov, vse to je podano na teh straneh z živahnostjo potopisa (srečavanje z Meštroviciem družinsko tradicijo), z duhovitim strokovno-metodičnim pa tudi naturalističnim opisom posameznih del, ter s pesniško intuitivnostjo dojemanimi sodbami, ki segajo ponekod do največjih superlativov. Knjiga v okvirju obiskov Otavice, Splita in Cavtata podaja pregled čez vse Meštroviciem umetniško delo. Za lažje razumevanje je dodanih 56 reprodukcij najznačilnejših Meštroviciem umetnin od začetka (1905) do 1961. Knjiga je potopisno esejistična (na način Cankarjevih S poti) pisani uvod v Meštroviciem, resnično pot k njemu — umetniku svetovne slave, ki ima po Tomičiču samo dva vrstnika: Rodina in Michelangela. Ker je imel veliki umetnik s Slovenci vedno stike, — saj je celo razstavio svojih del zaupal pred leti (1955) Slovenski kulturni akciji, po posredovanju ge. hčerke Marice, ki živi v Buenos Airesu — ima tudi med nami obudovavce, katero opozarjamo na to lepo knjigo. (Cena: 400 pesov.) td.

Dr. Vekoslav Kisovec - 80-letnik

V Mar del Plati je 7. maja obhajal 80-letnico svojega življenja starost tamkajšnjih Slovencev g. dr. Vekoslav Kisovec. Jubilant se je rodil dne 7. majnika l. 1885 v narodno izvedni družini Ivan-Kisovca in njegove žene Nežike roj. Metelko pri Sv. Križu v občini Mokronog na Dolenjskem. Otroška leta je prebil na očetovem posestvu, nakar je obiskoval ljudsko šolo na Trobelnem. Ker je bil zelo bistriga duha, so se njegovi starši odločili poslati ga v šole, zlasti ker mu je bila kot sorodniku zagotovljena študentska znanega slovenskega slovnicearja prof. Franca Metelka. Prva gimnazijska leta je prebil v Novem mestu; ker pa je na zbadljiv način pisal proti profesorjem, je prišel v preiskavo ter je moral zapustiti novomeško gimnazijo. Odšel je v Ljubljano, kjer je leta 1905 dokončal gimnazijo in po maturi organiziral in vodil prvi vseslovenski abiturientski shod.

V tedanji dobi je bila narodna zavest že zelo razvita, zlasti med dijaštvom, zato je stalno rasel odpor proti nasilnemu ponemčevanju v slovenskih deželah ter je postajala z dneva v dan večja mržnja do gospodujočih Nemcev. To je bil tudi razlog, da se je abiturient Kisovec odločil nadaljevati visokošolske študije v tujini, da bi se na ta način iznebil in otrese nemške miselnosti.

Študiral je v Florenci in v Rimu zgodovinske, v Parizu pa socialne vede, dočim je na češki univerzi v Pragi, ki je bila tedaj središče vseslovenskega gibanja in zato zbirališče narodno zavedne visokošolske mladine avstrijskih Slovanov, študiral pravo ter je bil leta 1910 promoviran za doktorja prava.

Med tem ko se mu je v kozmopolitskem Parizu odprl širok pogled v svet, se je v slovenski Pragi navzel navdušenja za vseslovensko vzajemnost. Za časa svojega bivanja v Pragi je skupaj z dr. Ivanom Lahom in Viktorjem Zalarjem izdajal mesečno revijo „Svobodna misel“.

memnost vprašanja varnosti pred nesrečami. Večini se zdi vse silno preprosto in umevno. Resničen položaj pa kaže, da je v tem oziru mnogo nerestnosti, pomanjkanja vzgoje in izobrazbe. Statistike poročajo, da je večina vzrokov smrtnih primerov od 1–36 leta zavojo raznih nesreč. Marsikaj se je zboljšalo zlasti po zaslugi mednarodne organizacije za delo v Ženevi. Sledil je prikaz 70 skiptičnih slik, ki so pokazale najbolj značilne nesreče. Poslušalci so nagradili predavatelja z živahnim aplavzom. Radi pozne ure se je razgovor preložil na poznejši čas.

MAR DEL PLATA

V Mar del Plati živčci Slovenci so v nedeljo dne 2. maja t. l. priredili v prostorih tukajšnjega hotela „Asturias“ skupno kosilo na čast g. dr. Vekoslava Kisovca v prazno njegove 80.letnice. Kosila se je udeležilo poleg številnih članov slovenske skupnosti tudi nekaj jubilatovih osebnih prijateljev iz tukajšnje hrvaške skupnosti.

Po končanem okusnem kosilu, ki so ga pripravili ga. Štrukljeva, ga. Vida Merkuža in njen mož Albert, so jubilanta pozdravili ter mu izrekli čestitke k njegovemu 80-letnemu rojstnemu dnevu gg. Branko Furlan in Slavko Tršinar v imenu tukajšnje slovenske skupnosti, ter gg. dr. Costa ter Pio Radoš v imenu hrvaških prijateljev, slovenski otroci pa so mu v narodnih nošah poklonili darilo: šopek rdečih nageljnov in torto. Nato so mu pod vodstvom gdč. Marte Štrukljeve ljubko zapeli tudi tri slovenske narodne pesmice. Prav tako je tudi mešani zbor tukajšnje slovenske pevskega zbora pod vodstvom g. Slavka Tršinarja zapel štiri, moški zbor pa tri pesmi ter na ta način počastil jublanta, ki je tako zaslužen za tukajšnje slovenske skupnosti.

G. dr. Kisovec se je vsem govornikom iskreno zahvalil za njihove pozdrave in čestitke, otrokom in pevskemu zboru za njihovo petje, vsem ostalim pa za njihovo udeležbo pri njemu na čast prirejenem kosilu. Ob prepevanju lepših slovenskih narodnih pesmi je zbrana družba prebila nekaj veselih uric okrog svojega staroste — 80-letnega jubilanta g. dr. Kisovca in njegove ljubivne gospe soproge.

Vsak teden ena

MENE ČAKA...

Marijan Jakopič

Zgubane so hiše v vasi, k tlom so se sklonile, lastovke izpod nastrešij so se izselile.

Topel plamen na ognjišču ob polno liže, veter, zvest večerni snubec, se zaganja v križe.

Prazno, pustno je na vasi, navček tiho joka, stari mlin kot veter v borih ves betežen stoka.

Mene čaka kakor nekada

stol za mizo staro...

Pravkar je odnesla mati kruh nazaj v omaro.

letno ječo in zaplembo svojih udeležb pri različnih podjetjih, premoženja v Beogradu ter posestva v Vidmu pri Krškem, na katerem so nacisti naselili Kočevanje. Zaporov zloglasne Glavnjače v Beogradu ter trpinčenja in muk sta ga rešila šele poraz in beg nemške vojske iz Beograda.

Pa tudi novim oblastnikom in „osvoboditeljem“ njegovo svobodoljubno mišljenje in patriotizem nista bila všeč. Da ga „osvobodijo“ njegovega precejšnjega premoženja, ga je komunistično sodišče v Beogradu kot „reakcionarja in sovražnika delovnega ljudstva“ obsodilo na težko ječo, prisilno delo ter na zaplembo vsega njegovega premoženja. Kazen je prestal delno v Borskem rudniku, delno v Zabeli pri Požarevcu. Po dolgih mukah in naporih mu je končno uspelo, da je kot bvlvi tržaški odvetnik prišel s svojo soprogo v Trst, kjer pa nista ostala dolgo časa. Ker sta se že leta 1950 izselila v Argentino, kjer se je naš jubilant zopet priključil svojim nekdanjim poslovnim družabnikom ter se vključil v njihovo, po vsej Južni Ameriki razvito, pridobitno podjetje.

Pred nekaj leti se je vpokojil in kot tak živi v Mar del Plati, kjer kljub svoji visoki starosti še vedno aktivno sodeluje v tamkajšnji slovenski skupnosti.

Gospodu doktorju Kisovcu k njegovi 80-letnici iskreno čestitamo ter mu ključimo: Na mnoga leta, gospod doktor!

ARGENTINA

(Nadaljevanje z 2. strani)

žini in veri. Zatem pa je nadaljeval dobesedno: „Danes je tu govor o eni od ameriških držav, ki jo je prizadela druga država s svojim enostranskim postopanjem. Nihče pa ne spregovori niti besedice o drugi ameriški sestri, v kateri ni svobode, ne pravice do volitev in ki je pogreznjena v nasilje. Na to ameriško sestri, ki je more rešiti ne Organizacija ameriških držav ne ZN, smo pozabili. Ta druga ameriška sestri ječi v bedi, nevednosti in je podvržena tujemu vmešanju. Vprijemimo proti tujemu vmešanju v Dominikanski republiko, molčimo pa, ko se za to drugo ameriško sestri trgata dve vzhodni veselili.

V nadaljnjih izvajanjih je zatrjeval, da kom. režim na Kubi širi revolucionarno vojno po vseh ameriških državah. In smo zaskrbljeni, ker se arg. demokratske obožene sile vežbajo proti gverilski vojni. Ali hočete doseči, da bi prekrizanih rok čakali, da bi nekda dne izgubili svobodo in da bi morali živeti v strahu? Govori se o satelitih, za drugo ameriško sestri pa ne vemo, katere vzhodne sile satelit je. In nas to nič ne vznemirja in se govori, da je tako zadržanje „naprednost“. Končno je zatrdil: sprejemamo izvajanje komunizma in mu stavljamo nasproti svoj sistem reprezentativne demokracije. Vežbanje in pripravljanje argentinskih oboženih sil ni naperjeno proti delavcem, ampak za obrambo bodočnosti mož in žena na kontinentu.

Ob zaključku seje ni bila izglasovana nobena resolucija. Teh je bilo kar 15. Vse je poslanska zbornica odstopila v preučevanje posebnemu parlamentarnemu odboru.

O stališču Argentine do dogodkov v dominikanski republiko je v nedeljo zvečer govoril zun. minister dr. Zavala Ortiz tudi po radiu in televiziji. V govoru je med drugim poudarjal: Naj ne bodo vedno samo ZDA, ki napravijo kaj za drugega in ki preprečujejo širjenje revolucionarne vojne. V nad. izvajanju je branil stališče pošiljanje argentinske vojske za obrambo svobode tudi izven domovine. In tudi za ceno človeških žrtve. Kajti, če bi San Martin in Belgrano ne bila postopala s svojima vojskama tako, potem nekatere južnoameriške države — med njimi tudi sama Argentina — še danes ne bi bile svobodne.

